

Het behouden van kruidenrijk grasland

Aanleiding

Een gangbare melkveehouder uit de Noardlike Fryske Wâlden is een vier jaar geleden gestart met het inzaaien van kruidenrijk grasland. Dat is vrij goed gegaan, maar hij wil graag het kruidenrijke grasland graag behouden, zonder steeds opnieuw te hoeven doorzaaien. Daarvoor heeft hij advies gevraagd van de Landbouw Adviespool (LAP). LAP-adviseur Nico Minnema (Successie Natuurzaken) heeft deze case aangenomen.

Vraagstelling

Ik heb kruidenrijk grasland; hoe kan ik dat behouden?

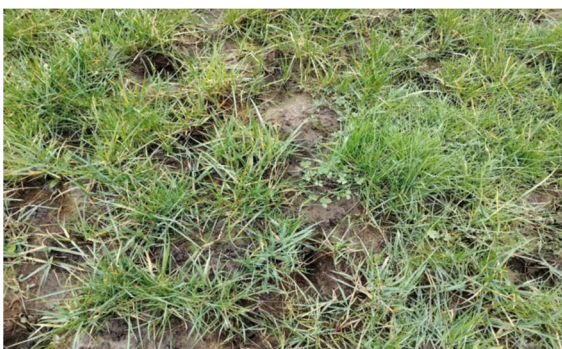
Advies

De redenen voor de keuze voor kruidenrijk grasland kunnen verschillend zijn:

- Eis Planet proof
- Gezondheid vee
- Gezondheid bodem/ bodembioïologie
- Betere draagkracht zode
- Behoud productie per hectare, met minder externe input/ kunstmest

In het eerste perceel was de kruidenrijkdom na 4 jaar weer behoorlijk verminderd. Vorig jaar heeft de boer met de 'soken greenkeeper/wiedeg met zaaibak' opnieuw doorgezaaid. Het rendement hiervan is inmiddels deels zichtbaar en valt niet tegen, maar het is nog te vroeg om het resultaat goed te kunnen beoordelen. Gemiddeld genomen is de oorzaak van de achteruitgang van de kruidrijkdom een gevolg van de te voedselrijke omstandigheden, waardoor de grassen het altijd winnen van de kruiden.

Mede hierom krijgt dit perceel geen/minder kunstmest en wordt nagenoeg alleen bemest met de vaste fractie van de 'mestscheider'. Door het maximale beweiden wordt de zode in het voor- en najaar deels vertrapt. Dit heeft voor- en nadeel. Een nadeel, omdat het kieming van plaagsoorten als ridderzuring activeert, een voordeel omdat het ook kiemmogelijkheden van de graslandkruiden verbetert. De boer is niet ontevreden over het resultaat van het doorzaaien, echter zoekt een methode, werkwijze, waarbij dat niet nodig is.

Perceel 1, dat vorig jaar is doorgezaaid. De klavers zijn oké, overige soorten nog minder goed ontwikkeld.

Perceel 2 is twee jaar geleden bewerkt. Daarbij zijn bolle akkers gecreëerd, is begreppeling aangelegd en is er ingezaaid met rogge als dekvrucht. De rogge had de overhand, daarom is het perceel 2x vroeg gemaaid en is het vorig najaar nog een keer doorgezaaid. Dit staat er top bij. En net als het vorige perceel krijgt het aangepaste bemesting, en wordt een goede kruidenrijke vrucht. Maar zoals op vele plekken neemt de kruidenrijkdom hierna weer af.

Perceel 2 in tweede jaar, veel chicorei, klavers, smalle weegbree, wilde peen en duizendblad

Perceel 3 wordt alleen beweid en is vorig jaar behoorlijk vertrapt en niet bijgezaaid. Hier is met name de klaver nog rijkelijk vertegenwoordigd.

Hoe verder?!

Om kruidenrijk grasland te realiseren en te behouden zijn er meerdere mogelijkheden en knoppen waar aan gedraaid kan worden. De keuze is afhankelijk van de wijze van werken van de desbetreffende agrariër:

- Periodiek opnieuw inzaaien
Eens in de 4 à 6 jaar opnieuw inzaaien met ‘kruidenrijke gecultiveerde voedergewassen’, (kruidenrijkdom uit een zakje). Aandachtspunten hierbij:
 - Je stuurt hierbij op opbrengst kg droge stof per hectare (opbrengst gestuurd)
 - Je bent mee afhankelijk van derden
- Afbouw richting regeneratief/biologisch
Afbouw naar een minder intensief en gestuurd systeem van werken richting regeneratief/ biologisch. Op deze wijze activeer je de kruidenrijkdom meer door de wijze van beheer, in combinatie met wat de natuur jou aan inheemse soorten brengt. Aandachtspunten hierbij:
 - Je stuurt op kosten (duurzaamheid gestuurd).
 - Je bent meer afhankelijk van natuurlijke omstandigheden en het herstel van de maximale werking van het proces bodembioïologie.

Het is niet ondenkbaar dat de gemaakte keuze van kruidenrijk door met name inzaaien, het voortraject is van omschakeling naar regeneratief/ biologisch. Beide is een stap voorwaarts richting gewenste werkwijze overheid/ regelgeving.

Adviezen m.b.t. zaadmengsel, is en blijft algemeen, want de lokale omstandigheden en het toegepaste beheer/gebruik van de gronden bepalen in grote mate het succes. Wel is duidelijk dat hoe meer de toegepaste soorten veredeld zijn, zij het qua duurzaam resultaat moeten afleggen t.o.v. hun inheemse soortgenoten.

Concrete adviezen voor de lezer:

- Gemiddeld genomen is de oorzaak van de achteruitgang van de kruidrijkdom een gevolg van te voedselrijke omstandigheden, waardoor de grassen het altijd winnen van de kruiden.
- Vertrapping door beweiding heeft voor- en nadelen. Een nadeel, omdat het kieming van plaagsoorten als ridderzuring activeert, een voordeel omdat het ook kiemmogelijkheden van de graslandkruiden verbetert.
- Bij periodiek kruidenrijk doorzaaien kun je opbrengstgericht werken, maar ben je afhankelijk van derden.
- Bij afbouw richting regeneratief/biologisch richt je je op duurzaamheid, maar ben je afhankelijk van de natuurlijke omstandigheden.
- Luister voor meer kennis en inspiratie naar deze podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/david0979/episodes/Bodempodcast-19-biodiversiteit--kruidenrijk-grasland-en-een-goed-verdienmodel-e2eu75s?s=08>